

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sermones Fratris Gabrielis Barelete ordinis predicatorum
tam quadragesimales: q[uam] de sanctis**

Barletta, Gabriel

Parisius, 1507, XXV. Jan.

Sermo. De flagellis dei: vel ira dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69837](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69837)

mala. Quod ad hanc voluntatem eos
dñat. Quia patet: q̄ multi sunt vocati:
pauci s̄o electi. In fine exēplū p̄ris.
Dñici. qui a pluribus visitatus. Dic
nobis inquit s̄bz salutis pater. Cū
lachrymis r̄ndit. homo sp̄ ster i timo:
re dñi: qz vane est creat̄: si postea dñ
naret. Igitur multi sunt. ꝛc.

In sermone de flagellis dei. ꝛc.

Uenit ira dei

in filios diffidentie. E
phe. v. Tanta est di
gritas ꝛ excellentia veritatis q̄ sc̄m
oim̄ theologozꝝ sententiaz p̄ceptue
Tho. in. iij. di. iij. Nūq̄ debet p̄ter
mitti etiā si forte aliqui egre ferant.
Unde August. lib. de libero arbitrio.
et ponit extra de re. tur. in. vi. Si de
veritate scandalum nascitur: tutius
scandalum nasci permittitur q̄ veri
tas relinquatur. Et phus. i. Eth. Sā
ctum est p̄honorare veritatem. i. lu
per omnia veritatem. Non innumeri
s̄: quia non est aliquid ita dignum: si
cut veritas. Uñ. ij. Esdr. iij. Forte vi
nū: fortis rex: fortis militer: sed sup̄ oia
veritas vincit. Ideo Aug. ad hieroñ.
Incomparabiliter pulchrior ē veritas
xp̄ianozꝝ q̄ helena Grecoꝝ. Ideo phi
losophus. i. Eth. Duobus existentibꝝ
sanctis sanctus est honorare veritatē
De qua nunciāda Isa. lx. Super mō:
tem excellis. Ascende tu qui euan
gelizas syon. Exeas in fortitudine
vocem tuam qui euangelizas hierlꝝ:
exalta noli timere. Et. i. Thimo. iij.
Argue increpa obsecra ꝛc. Cum igitur
in presentiarum michi predicandi
sit officium concessus: opus est obedi
re voci dñine ac aperire scelera po
puli huius urbis. N. Et mala que p̄
ipsis sceleribus a iusto iudice pueni
ent cito: nisi conuertantur. Jam plu
ribus diebus laborant: clamant: mi
seras ex parte dei p̄dixi: ac ventura fla

gella tamen modicam video emenda
tionez. Nunc a sit magis clare et aper
te d̄ flagellis in cōi s̄monē habere in
stitui: de q̄bꝝ tria videbimꝝ mysteria.

Primum d̄ opinionis.

Secundū d̄ inductionis.

Tercius d̄ remediacionis.

Primum dicitur ꝛc. Utrū mala que
veniunt in presenti vita: fama: pestis
caristia: infirmitates: et h̄mōi sunt a
deo. Circa hoc triplex est opinio Una
dicit q̄ demon est horum malozꝝ cau
sa. hec opinio fuit Manicheozꝝ. De
quibus. xxiiij. q. iij. c. Quidam autē he
retici. Ratio illozꝝ est: quia ponebat
duo principia: vt etiam posuit. Par
menides ꝛ Symōides. Boni ꝛ mali
Malum principium dicebant esse dy
aboluz. De quo Johānis. xiiij. Venit
em̄ princeps mundi huius ꝛc. a quo
dicebant omnia esse mala: scilicet pe
stes penurias ꝛc. De bono principio
deo dicebant se nō intromittere. Se
cunda opinio quorūdam philosophozꝝ
qui credebant omnia ista venire ab in
fluentia corporū celestium: quia vt d̄
phus. i. Meteorozꝝ. A virtute supe
riori reguntur ista inferiora. Et in li.
de regimine principum. Inferiora
a superioribus reguntur. Corruptio
aeris dicebant h̄i: inducat pestē ꝛ alia
mala in presenti. Tercia opinio q̄
erat deꝝ: quia vt dicitur. Eccl. xi. Bo
na ꝛ mala vita et mors paupertas et
honestas a deo sunt. Igit dicebat omnia
mala esse a deo altissimo. Respondet
Tho. i. parte. q. xix. ar. ij. In. xij. que.
lxxix. Et Bona. in. ij. di. xxiiij. Quod
triplex est maluz.

Primum est culpe.

Secundū est pene.

Tercius est dāni.

De malo culpe: deꝝ nō ē cā mali qz
non est cā pcti: s̄ n̄ra volūtas: imo cla
mat hōi. Eccl. xxi. Quasi a facie colu
bri fuge pcti. Ex hoc dedit libez ar
bitrium hōi. Ecclesiastici. xv. Deus
ab initio cōstituit hominē: ꝛ cōstituit
euz in manu consilij sui. Unde non est

Sermo

causa peccati et mali culpe. **S**ecundum malum est dān: vt Job cui deus abstinuit omnia bona. **T**ercium est malum pene. Et sic deus est causa omnium malorum que fiunt in presenti vita. In firmitates: carissime: pestilentie. **2c.** Amos. **iiij.** Si est malum in ciuitate quod dominus non fecerit. **2c.** **I**sa. **xlj.** Ego dominus et non est alter: formans lucem et creans tenebras faciens pacem et creans malum. Et hoc de malo pene. Quis concludit firmitates. Quis pestes. Quis carissimas. Quis bella: Vere deus. **Q**uidem facit duplici ratione. **P**rimo ratione punitionis. **S**ecundo ratione transgressionis. **P**rimo punitionis: vt mala que fiunt puniat: quia vt dicitur in. **l.** vulneratus. ff. ad. **l.** aquil. Delicta non debent manere impunita. Et ratio est: quia vt dicitur. **C.** de furtis. **l.** si quis. Impunitas delicti inuitat homines ad malignandum. Unde tot mala. tot latrocina: tot homicidia. Occiditur homo: et adhuc malefactor stat in terminis patrie sine pauore: quia non est iusticia: et vt dicit **Aug.** **li.** **iiij.** de **Ci.** **c.** **liij.** Remota demum iusticia: quid aliud sunt regna: nisi apta latrocina: Unde quando vides aliquem suspendi aut decapitari: non doleas sed potius gaudeas: quia iusticia habet locum. **H**iero. Non est crudelitas pro deo punire. **S.** malos punire. Et **Boe.** libro. **iiij.** de conso. Punire malos iustum est: sed ipsos euadere impunitos iniustum. Unde **Alexan. mag.** faciebat honorem furce dicens esse matrem iusticie ex hoc dicit **Aug.** **li.** de **Ci.** dei qui impiis romanorum fuit dilatatum super omnes mundi monarchias propter iusticiam que in romanis regnabat: et quare tandem ad nichilum deuenit: quia defecit in eis iusticia: sed hodie non inuenitur in terra. Unde bene clamat **Joh.** **i.** **3.** **iiij.** Totus mundus in maligno positus est. nunc fuit tamen malus vt nunc nec separatus a dei amore et proximi: vt nunc est. **P**rimo dei. Antiquitus homi-

nes erant calidi de amore dei: quoniam ibant dormitum orabant genibus flexis propter pericula iminentia in morte: vt pater noster. De quo **Matth.** **vi.** Cum oratis dicite pater noster. **2c.** et credo. De quo de **co.** **se.** **di.** **iiij.** Vos ante omnia symbolum dicatis: et Ave maria: cum signo crucis in fronte cum filiis suis. De qua **Chri.** **C**ruce est aduersus demones victoria. De mane ibant primo ad missam: quia **Matth.** **vij.** Primum querite regnum dei. Et sicut vis corporis reficere quotidie: ita animam cibo spirituali misse: quia illa die non potes male capitare. modo autem non fit: imo vt bestie dormitum eunt absque oratione et cruce. Ad missas non vadunt: nisi in festis. Et adhuc habent cor ad mundi negotia. **Q**uod contra **de.** **di.** **i.** **c.** **Q**uoniam stamus ad orationem fratres carissimi insistere et insugulare ad preces toto corde debemus. Cogitatio tunc carnalis hominis et secularis abscedat. Murmurat contra sacerdotem esse plerumque in missa. Non sic fuit mediolani tempore. **S.** **Ambro.** Qui ad altare in missa per tres horas raptus fuit: et interfuit exequiis sancti **Martini:** populus stetit deuote. Preter ea diebus festiuis stabant ad vesperas: ad completorium ad diuina officia. **M**odo autem super apothecas: per plateas sub vltimo vbi aliqui ludunt thesseri: aliqui ad triumphos: in verbis inutilibus et inhonestis. **C**ontra christum **Matth.** **xij.** De omni verbo ocioso quod locuti fuerint homines: reddent. **2c.** Audunt mala de primo **In.** **ij.** **M**etha. **C**ome. **di.** Consuetudo audiendi fabulas magnam impedimentum est in cognitione veritatis. Preterea antiquitus ieiunabant cum familiaria: apostolorum: vigilias: et aliorum sanctorum de precepto. **M**odo homo irrident. **O** pater non possum dormire in cumbit fratribus et presbyteris. Et ideo si ieiunant: in sero collatio carnalis. Ex hoc veniunt libidines. **P**ro uer. **xxiij.** Qui delicate nutrit seruum suum: postea sentiet eum contumacem. Preterea seruabant festa: prout dicit **Ero.** **xx.** Opus seruale non facietis in

eo. 7. C. de ferijs. l. Dies festos. Dies festos: dies maiestati altissime dedicatos: nullis volumus voluptatibus occupari: nec ullis exactionū verationibus pphanari. Dñicum diem semp honorabilē decernimus venerandū vt a cunctis executionibus excuset. Mō aut nihil. Mulieres laborant vsq ad tertā & quartā horā noctis: & artifices silt. Preterea p̄stebant oi pascha te: vt xpianus debet facere. De cōse. di. ij. ca. Seculares qui in pascha non cōcauerint: catholici non credantur: nec inter catholicos habeantur. Ille. Mōdo aut o quot sunt qui iā per. x. annos stant sine cōione: vñ in amore dei totaliter defecerūt. ¶ Secūdo in amore pximi. Antiquitus si mercator vel alius venisset ad paupertatē: alij euz adiuuabant. Qz vt dicit ph̄s. ij. pol. Amicis auxiliari: delectabilissimum est. & ei adolebant. In. ij. R̄he. Amic⁹ gaudet bonis amici & cōdolet tristib⁹ amici sui. Juxta illd. Flere cū flentib⁹ Mōdo non sic: immo gaudent. O sine nunc: quis nunc deus eū castigat. Preterea antiquit⁹ si hō vendebat domū: res: vineam: amici ipsi pecuniās mutuabant. Mōdo autem si pauper venit ad diuitem: mutuat pecuniās cū vsuris. Ol upone: video te. Preterea antiquitus quando diues videbat viduaz puellam petebat a patre quare nō matrabat eam. Respondentes propter inopiam: dabant eis pecunias et modum. Mōdo autem querunt eas pro vitio carnis. Mittunt ambassiatores et lenones. Preterea antiquitus erāt homines benigni: charitativi: largi: liberales non tenaces. Quia vt dicit ph̄s. iij. Eth̄i. Amicitia est melior diuitijs. nunc non curant de amicis: sed solum vt congregent diuitias. Preterea mercatores olim vendebant sine fraude & sine vsura ad tempus modo autem cum mille rapinis. Ex hoc nutrit deus flagella. Unde. xvi. q. i. c. Reuertimini. Si quando fames & penuria: & rerū omnū egestas opprimit

mundū sciamus hoc ex ira dei descendere. Preterea Auenzoar medicus. Pests inquit contingit: qz dñs mādāt eam ad hominum punitionem. Aut cēna. x. metha. Intendas dispositionē oim rerum que proueniūt. Et credo qz de⁹ dederit pestē de flagellis diuinis que descendunt super ciuitates flagitiorum. Secundo ratione & c. In ps. Propter irā inimicorū distuli. Cur luciferuz de empyreo. Cur adam de terrestri paradiso. cur diluuium in terra. cur sulphur super Sodomā. cur. lxx. peste de populo Dauid mortui sunt. cur de Sēnacherib. clxxxix. milia & c. vere propter peccata. vnde est qz dñs punit Italiam. Ciuitatem vnam & c. Propter peccata que ibi regnant. Vñ patet primum. ¶ Secūdu dicitur & c. Que sunt ista peccata: que deum inducunt ad flagella. Sex. ¶ Primum est mandatorum diuinorum transgressio. Scdm est diuini verbi despectio. Tertiu est vicij carnalis abhōratio. Quartum est pauperum & orphanorū oppressio. Quintū est pximi nri oditatio. Sextū est malorū imprecatio. ¶ Primum est & c. Qñ non seruahtur diuina p̄cepta. Denf. xxvij. Si nolueris audire vocem domini dei tui vt custodias & facias omnia mandata eius et cerimonias quas ego precipuo tibi hodie. Venient super te omnes maledictiones iste & apprehendent te. Maledictus eris in ciuitate. maledictus in agro. maledictū horreū tuū & maledicte reliquie tue. Maledictus fructus ventris tui: & fructus terre tue. armenta boū tuorū: & greges ouī tuarū. Maledictus eris ingredies. & maledict⁹ egredies: qd ita factū ē. Faci⁹ fuit seru⁹ in egypto: qdringēta annis sub pharaone: postea seru⁹ eglō sub rege Moab. xvij. annis. postea seruus in Babylonia. lxxvij. annis sub Nabuchodonosor: s; ex pietate liberati su e

Sermo.

reg heledra & zorobabel. Videamus nunc si diuina precepta seruant in hac vestra terra. Vere non sed plus obeditur demoni quam deo. Clamat deus homini. Non habebis deos alienos. Et demon dicit. Sint tibi dii tui bona temporalia et magis ea quam deum diligas. Unum facit ea suum patrem radisuz. Clamat deus. Non assumes nomen dei tui in vanum. Et demon dicit. Sis pius: blasphemam sepius. Male dicit nomen dei: et scilicet. In cantilenis inuolue nomen dei et cetera. Clamat deus. Sabbata sanctifices. et demon. In diebus festiuis nulla sit in te memora dei: nulla recordatio salutis tue. fuge ecclesiastica officia. Clamat deus. honora patrem tuum et matrem tuam. et demon: sis eis infestus verberis vitupa. Clamat deus. Non occides: et demon. iniuriam noli sufferre. Clamat deus. Non mechaberis. et demon non erubescas adulterari. Clamat deus. Non furtum facies. et demon: rape: depredate. scilicet. gratia. Clamat deus. Non falsum testimonium dices. non concupisces rem proximi tui et uxorem et cetera. Et secundum peritiam et cetera. Hieremi. xxix. hec dicit dominus deus exercituum. Ecce ego mittam in eos gladium et famem et pestem: et persequar eos in gladio et fame et peste. et per hoc dico. Quia non audierunt verba mea que misi ad eos per seruos meos. Ille. Ubi sunt qui audiunt diuina. pauci quidem. O quot plures remanent a missa. O quot plures vadunt ad solatium: nec vacant diuinis: alii ad tabernaculum: alii ad chorizandum. O pater scriptum est. Interpone tuis et cetera. Utrique forte. Sed tamen non dimissis diuinis. Ideo propter hoc veniunt flagella diuina. Aug. Omne genus christianorum precepta vite accepit: quasi si ab omnibus seruarentur: nulla in terris essent mala. Tertium est et cetera. In autentico. Ut non luxurient contra naturam. col. v. Propter talis est delicta scilicet luxurie sodomite et cetera. fames et pestilentie et terremotus fiunt. Ex hoc misit diluuium in terram. Genes. viij. Ex hoc super sodomam et gomoram ignem: et sulphur pluit.

Genes. xviij. et Gene. xij. ubi quod dominus abrahe apparuit. et indicauit interitum civitatum sodomie et gomorre propter luxuriam illorum. Abrahā nolens videre terram exterminii dixit ad dominum. Nunquid perdes iustum cum impijs. Si fuerint iusti in civitate peribunt simul et non peccet illis. Cum dominus. Si inuenero in sodomis quinquaginta viros bonos: peccata eis. Iterum per triginta. Iterum pro decem. Unum civitas eversa est: propter vlem contumaciam. Et loth solus cum vxore: sunt boni inuenti. Que vxor retrospectiua: conuersa est in salis statuum. O quot luxurie. O quot sodomie. O quot fornicationes clamant latrine latibula ubi sunt pueri suffocati. Unum Ezechie. xxvij. hec dicit dominus exercituum. Oculos vestros leuatis ad imudicias vestras. Et fecistis omnes abhominaciones vestras. Unusquisque uxorem proximi sui polluit. Sed vivo et ego: dicit dominus. Quia dabo terram hanc in solitudinem et in desertum. Ille. Fugies in silvas cum filijs propter pestem. Quartum dicitur et cetera. Quia pauperes opprimuntur orphanis pupilli. Ex hoc ira dei prope est. Exo. xxij. Vidue et pupillo non nocebitis. Si leseritis eos: clamabunt ad me: et ego exaudiam clamorem illorum: et percussiam vos gladio. Ille. Opprimuntur hodie quia pauper cule sunt. Et dicit. xi. q. liij. c. Pauper dum non habet quod offerat: non solum audiri premitur: sed etiam contra veritatem opprimitur. Cito violatur auro iusticia. Ille. Vis o socii vincere lites. Unge manus iudicis ex qua variatione veritas opprimitur. xi. q. liij. c. Qui recte. Acceptatio munerum preuaricatio est veritatis. et Deuto. xviij. Munera pervertunt verba iustorum. Qui. de arte. Munera crede mihi: capiunt hominesque deosque. Genes. xxvij. Placabo est muneribus: et propiciabitur mihi. Ad vos clamo o iudices: o proceres: audite quid per Isaiam dicitur: Isai primo. Principes tui infideles socii furum. Diligent maueria: sequuntur.

tur retributiones. Pupillo non iudi-
 cant: et causa vidue non ingreditur
 ad eos. Ille. De rege Cambise qui
 fuit filius Cyri regis persarum. Cum
 regnum patris obtinisset: et depre-
 hendisset quendam suum iudicem in
 iuste iudicasse propter munus patris
 contrarie: iussit eum viuum excozia-
 ri et filium eius loco substitui: vt fili-
 us memor supplicij. timeret iniuste
 iudicare. et Valerius libro quinto ca-
 pitulo octauo. de Mautio Torquato
 qui filium suum decimum Syllanum no-
 mine indignum a domo sua abdicauit.
 eo quia quendam iniuste senten-
 tiauit: propter munera. Unde filius
 ex tristitia priuationis se suspendit:
 cuius exequijs nec pater interesse vo-
 luit. O iudices notate bene. Unde se-
 cundum sententiam Alber. quinque
 sunt necessaria in omni bona ciuitate
 aliter oportet vt corruat. Primo
 bonus pater spiritualis scilicet epis-
 copus. Secundo bonus magister
 scolarium: qui paruulos instruat.
 Tertio medicus materialis.
 Quarto apothecarius. Quinto
 bonus pretor. Quia vt dicit philo-
 sophus libro de regimine principum
 Tunc solent homines timere regem
 quando vident ipsum timere deum.
 Unde patet quartum. Quintum
 peccatum est. Quando ciues odium
 se inuicem: prope est flagellum dei.
 Unde dominus. Leui. xix. Non stabis
 contra sanguinem proximi tui. Exo.
 xxiij. Si videris asinum odientis te
 iacere sub onere: non pertransibis:
 sed subleuabis eum. Quando ciui-
 tates sunt diuise a deo flagellantur.
 Deutero. xxvij. Adiunget tibi domi-
 nus pestilentiam donec consumat te
 de terra: percutiet te egestate: frigo-
 re: ardore: estu: et aere corrupto: per-
 sequetur donec pereas. Ille. Turcus
 scripsit pio: q non timebat quemq: vt
 q quo regnabat guelphus et gibelli-
 nus. Quia scilicet essent occupati in-
 ter se ad se destruendum. Sextum

peccatum est. Videlicet blasphemias
 dei et sanctorum. Sed dicitur Isa. i. De
 reliquerunt deum. blasphemauerunt
 sancti israel ab alienati sunt retrosum
 Sequitur punctio. Terra nostra des-
 serta: ciuitates nostre succense sunt
 igni. Unde tot flagella. Certe a blas-
 phemis. Pius papa. Confusa sunt om-
 nia: et turbata: blasphematur passim
 pietas: et in mandatis suis contemnis-
 tur deus: nullus dei timor: nulla les-
 gum reuerentia.

Tertium dicitur est. Sunt tria reme-
 dia. Primum est vite imitatio. Ephes.
 iiij. Renouamini spiritu mentis vest-
 stre. Et. i. Regum. ij. Recedant vetera
 de ore vestro. Secundum orationum
 proclamatio. Quidius de arte. Flecti-
 tur iratus prece rogante deus. Exe-
 plus Dominici de tribus lanceis etc.
 Tertium dicitur sanctorum inuoca-
 tio. Jo. v. Uoca si est qui tibi responde-
 at: et ad aliquem sanctorum conuertere
 Applicata hystoria sancti cuiuscumq: cu-
 isto notando Petri de pal. iij. di. xlv.
 ar. ij. duplici ratione. Primo ratione
 deuotionis. Secundo patrocinatio-
 nis quia gratiam habent super mala: vt
 Anthonius super ignes. Rochus sup
 peste. N. super etc.

De choreis.

Oxerūt i bo =

nis dies suos: in pun-
 cto autē ad inferna des-
 cendunt. Job. xxi. Post
 natura humana deci-
 dit in miserandam peccati seruitutem
 et q sensualitas est facta rebellas ra-
 tioni: propter infectam et inco-ruptam
 culpam et radicem primorum nostro-
 rum parentum: est necessarium homi-
 ni constituto in presenti vasta solitudi-
 ne et valle miserie: se lassat ita in exer-
 citijs corporeis sicut in spiritualibus
 in promerendo regni celorum. Hoc habe-
 tur figuratiue. Eccl. iij. In sudore vultus
 tui vesceris pane tuo. Et hierony. ad